

Borja Papa

Visat núm. 1
(gener 2006)

per Pau Sanchis

En aquesta novel·la, Mira ofereix al lector un retrat del papa Alexandre VI, Roderic de Borja. Un retrat que s'allunya dels tòpics que envolten un dels llinatges més llegendaris del Renaixement i que s'acosta al personatge històric amb una reveladora tècnica narrativa que el despulla i el fa creïble, tangible, viu. Humà en definitiva.

A *Borja Papa* escoltem la veu del mateix Roderic de Borja que ens explica en un llarg monòleg interior la seua vida, des que va nèixer a la ciutat valenciana de Xàtiva en un família de cavallers fins que esdevé Summe Pontífex i governa des de la cadira de Sant Pere amb la triple corona els destins dels fidels al cel i a la terra. Hi llegim la vida de l'infant Roderic entre Xàtiva i València, a casa de l'oncle bisbe Alfons de Borja, futur Calixt III, l'ascensió dins de la cúria des que l'oncle el fa cardenal fins que esdevé papa, les relacions amb les diverses amants i el naixement dels fills, el treball al costat dels diversos papes i finalment les intrigues que el porten a ser papa l'any 1492, així com la tasca política, espiritual i familiar que desenvolupa durant els anys de pontificat.

El lector s'atansa, doncs, al moment en què el papa Alexandre recorda, al final de la seua vida, tot el que ha viscut. Lluny, com dèiem, de mites, l'autor basteix l'obra amb un rigor intel·lectual impecable i amb una prosa precisa, escaient. Al final del relat l'autor hi afegeix unes «explicacions» sobre l'elaboració de l'obra que donen fe de la tasca realitzada i de la intenció de l'autor certament reeixida. Assegura Mira, en aquestes explicacions que «en aquest llibre són imaginats els sentiments i les reflexions del papa, i la major part de les poques converses. La resta és substancialment pura crònica ordenada, [...]. El lector pot tenir la seguretat —si és que això li interessa— que en aquestes "memòries" un 90 % és història i fets perfectament documentats, inclosos moltíssims detalls que tenen aire d'anècdota, i només l'altre 10 % (no diré quin) és invenció». El lector sap llavors que el que ha llegit és una crònica ben documentada, però que funciona perfectament com una narració, perquè la «crònica ordenada» està contada des de dins de manera absolutament versemblant, segurament perquè després de la tasca de documentació, Mira ha aconseguit dur a terme també els objectius de «posar-me en la seua pell, escriure des de dins de la seua vida (del papa Alexandre VI)» i d'escriure en «una prosa simple de dietari o de memorialista».

S'ha comparat aquesta novel·la amb les *Memòries d'Adrià* i, de fet, en l'obra de Mira, com en la de Yourcenar, ens sembla que sentim la veu del personatge històric tal com devia sonar en el seu temps, amb una veritat de fons que només la ficció narrativa ben construïda pot aconseguir.

